

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Добринка Демирева Радойнова-Ялъмова, дм, Началник
Клиника по Съдебна медицина в УБ „Св. Марина“ – Варна, определена за рецензент
съгласно Заповед № РД 38-242/23.04.2018 г. на Ректора на СУ „Св. Климент
Охридски“

Относно: Дисертационен труд на тема „Превантивно значение на анализ на случаи на професионални правонарушения в хирургичната и други медицински специалности по собствен архивен и на УБ „Лозенец“ материал“

Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт.

Професионално направление: 7.1. Медицина.

Научна специалност: (03.01.37). „Обща хирургия“

Научен ръководител: доц. д-р Мария Младенова Грозева, дм. – доцент по съдебна медицина при МФ на СУ „Св. Климент Охридски“

Данни за процедурата

Д-р Росен Трендафилов Хаджиев е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка за придобиване на научната и образователна степен „доктор“ по научната специалност „Обща хирургия“ със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ № РД 20-350 от 14.02.2017 г.

Представен е протокол за успешно положен изпит по докторантски минимум от 28.03.2017 г.

На основание Протокол от Факултетен съвет № 62 от 13.04.2018 г. с предложение от Катедрен съвет № 33 от 05.03.2018 г. за готовността за публична защита, д-р Росен Хаджиев е отчислен с право на защита със заповед на Ректора № РД 20-709 от 20.04.2018 г.

Биографични данни и кариерно развитие

Д-р Росен Трендафилов Хаджиев е роден на 07.12.1966 г. в гр. Петрич.

През 1986 г. завършва средно образование, през 1992 г. завършва медицина.

От 1992 до 1994 г. работи в общинска болница - гр. Карнобат. От 1995 до 2007 г. работи в Катедрата по съдебна медицина и деонтология на УМБАЛ „Александровска“ последователно като ординатор и асистент. От 2007 до 2009 г. е на работа в Отделение по съдебна медицина на ВМА-София. От 2009 до 2010 г. е на работа по Организация за клинични изпитвания PSI Pharma support. От 2011 до настоящия момент е главен асистент по Съдебна медицина и деонтология в Катедра по анатомия и хистология, патология и съдебна медицина на МФ на СУ „Св. Климент Охридски“, УБ „Лозенец“.

Член на Българския лекарски съюз.

Има участие в научни форуми от Международната академия по съдебна медицина, Балканската академия по съдебна медицина, Евразийската академия по съдебна медицина, Международни срещи по съдебна медицина „Алпите, Адрия, Панония“.

Владее писмено и говоримо английски и руски език.

Структура на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд на д-р Росен Хаджиев е в обем от 110 страници и включва 10 фигури, три таблици и 10 снимки.

Библиографията обхваща 127 автора, от които 18 на кирилица и 109 на латиница.

Трудът е структуриран според стандартните изисквания в десет глави – въведение, литературен обзор, цел и задачи на проучването, материал и методи, собствени резултати, дискусия, изводи, приноси, списък с публикации и доклади във връзка с дисертационния труд, библиография.

Технически дисертацията е оформена според изискванията, библиографията е по-оскъдна, има малко българските източници по темата, като тя се разглежда и интерпретира в унисон с българското законодателство.

Актуалност на темата

Проблемът за медицинските професионални правонарушения е много актуален. Липсата на единна база данни за професионалните правонарушения на медицинските работници прави техният анализ труден, което се отразява и на липсата на мерки за тяхната превенция. Всичко това създава трудности в ежедневната работа както на медицинските работници, така и на правната система при дела срещу медицински работници. Като краен резултат се стига до растящата неудовлетвореност на пациентите и техните близки, понякога излишно подклаждана от медии и пациентски организации.

Добре би било да се приеме единно мнение при класификацията на професионалните правонарушения, намирането на най-честите причини за възникването им, посочването на най-уязвимите групи пациенти и необходимостта от тясна колаборация между съдебните лекари-експерти и другите клинични специалисти при изготвянето на съдебномедицинските експертизи. Това от своя страна поставя различни, по-високи изисквания пред специалистите по съдебна медицина, както и посочва необходимостта от изработването на национален стандарт по съдебна медицина и деонтология.

В резюме, разработването на тази и подобна на нея теми е навременно и актуално, проблемите, които се поставят в нея, представляват медицински и правен интерес както в теоретичен, така и в практически аспект. Засяга се и въпросът за недостатъчното обучение на студентите от висшите медицинските училища по медицинска деонтология, така както това се прави в други страни.

Литературен обзор /55 стр./

Литературният обзор разглежда проблемът с медицинските професионални правонарушения, използвайки този общ термин на проф. Раданов, без да конкретизира, че става дума основно за непредпазливите деяния в медицинската практика. Докторантът посочва разликата между медицинската етика и медицинското право и ролята им като регулатор във взаимоотношенията между медицинските работници и пациентите.

Д-р Хаджиев разглежда обстойно взаимоотношенията „лекар-пациент“ и посочва съвременните подходи, характеризиращи тези взаимоотношения. Споменати са основните права на пациентите и въпросите, свързани с информираното съгласие.

Д-р Хаджиев представя съществуващата практика в други страни в случаи, касаещи ролята на семейството при вземането на решения относно лечението на техните близки.

Докторантът е направил анализ на различните класификации на медицински професионални правонарушения в различните медицински специалности предимно от клинична гледна точка.

Д-р Хаджиев поставя въпроса за взаимоотношенията между вещите лица и правораздавателните органи и съвместната им дейност в делата срещу лекари. Посочва водещата роля на съдебните лекари в изготвянето на колективните /комисийните/ съдебномедицински експертизи с участието на вещи лица от други медицински специалности в досъдебната и в съдебната фаза на процеса.

Направил е преглед на най-уязвимите медицински специалности както у нас, сравнявайки ги с други държави. Докторантът посочва и възможните пропуски и грешки в различните видове съдебномедицински експертизи, тема, която се избягва за разглеждане.

Цел и задачи на дисертационния труд

Д-р Хаджиев е формулиран целта на дисертацията си така: да се установи честотата на медицинските професионални правонарушения в някои специалности и допусканите най-чести грешки в диагностичен и терапевтичен аспект. За осъществяването ѝ са поставени 10 конкретни задачи: Определяне честотата на допуснатите медицински професионални правонарушения за периода 2000-2012 г. на база жалби и самосезиране; установяване на честотното разпределение на жалбоподателите при образуване на досъдебните производства; характеристика на видовете съдебномедицински експертизи; определяне честотното разпределение по специалностите на вещите лица, участници в експертизите; честотно разпределение по медицински специалности на допуснатите професионални правонарушения; установяване на връзка между предшествващи заболявания и медицински професионални правонарушения; установяване на честотното разпределение на случаите, при които е търсена спешна медицинска помощ; анализ по полова принадлежност на засегнатите от медицински професионални правонарушения; честотно разпределение по възраст на пациентите-жалбоподатели; установяване на честотата на съвпадение между поставената и патологоанатомичната диагноза.

Материал и методи /2 стр./

Докторантът е анализирал 122 съдебномедицински експертизи за периода 2000-2012 г. в университетска болница „Лозенец“, като основните критерии за анализиране на съдебномедицинските експертизи са постъпилите жалби или самосезиране за настъпили вредоносни резултати от медицински действия в различни медицински специалности.

Използван е документален метод - проучване на медицинските документи, както и статистически методи - честотен и графичен анализ, съответно обработка за графичното представяне на резултатите.

Собствени резултати и обсъждане /24 стр./

Броят на проучените съдебномедицински експертизи е достатъчен, за да осигури представителност на резултатите.

Авторът отчита повишение в броя на жалбоподателите в периода след 2010 г. в сравнение с този до 2005 г.

Д-р Хаджиев изследва, че в по-голям процент от случаите родствениците са тези, които подават жалби, особено в случаите на акушеро-гинекологичната специалност – родилки и новородените им. В известен брой от случаите правозащитните органи са се самосезирали.

Той установява, че най-голям е броят на първоначалните съдебномедицински експертизи. Повторните са на второ място и най-малък е броят на допълнителните експертизи.

Направена е констатация, че най-много са експертизите, в които участват повече вещи лица, от повече от две специалности, с което се подчертава правилният мултидисциплинарен подход при решаването на делата срещу лекари.

Най-голям е делът на експертизи при инвазивните медицински специалности: хирургия, акушерство и гинекология, ортопедия и травматология; кардиология, неврология и др.

При изследването си д-р Хаджиев установява по-голям брой случаи, при които са липсвали данни за предшествващи заболявания.

В немалък брой от случаите пациентите са търсили спешна помощ, в сравнение с тези, непотърсили такава.

От изследваните материали е установено, че по-голям е броят на жалващите се мъже; най-голям е процентът на жалбоподателите в средна възраст, докато в детската, и възрастта над 65 год., е по-малък.

При изследването е установено, че в преобладаващия брой случаи има съвпадение между поставената клинична диагноза и патологоанатомичната.

Д-р Хаджиев представя и шест експертни казуса с професионални медицински правонарушения, които са придружени и със снимки от изготвените хистологични изследвания.

Дискусия /13 стр./

Този раздел е най-добрата част на дисертацията. В нея докторантът д-р Росен Хаджиев прави открити констатации относно разглежданата тема. Поотделно той анализира спецификата на различни медицински специалности: хирургия, АГ, педиатрия. Така засяга и общовалидни проблеми на действащата здравеопазна система, която благоприятства допускането на пропуски и грешки в диагностично-лечебната дейност поради упражняването на т.нар. „пътечна медицина“. Това води до т.нар. „системни грешки“ на проф. д-р Златица Петрова, дмн, които трябва да бъдат отдиференцирани от експертите от персоналните, немедицински, а лекарски грешки, при всеки конкретен казус.

Докторантът пише за независимото съпричиняване на пропуски поради тимното участие на различните специалисти /напр. първоначален пропуск в образната диагностика, довел до забавена диагноза на перитонит/; споменава за деперсонализацията на лекарите от влошен микроклимат и криворазбрана конкуренция между тях; “weekend syndrome” повдига много сериозния въпрос за недостатъчно качествено обучение на студентите по медицина, липсата на

продължаващо обучение и пр. Съвсем основателно д-р Хаджиев апелира за увеличаване броя и качеството на патологоанатомичните и съдебномедицинските аутопсии

Изводи и приноси на дисертационния труд

Д-р Росен Хаджиев е извел 9 извода в дисертационния си труд. Те са доста общо формулирани на базата на направения от него анализ на изследвания материал. Докторантът е синтезирал и пет приноса с практическа стойност и шест такива с приложен характер.

Основното в тях е, че се наблюдава тенденция към нарастване броя на жалбите срещу лекари. Причините за това според него са комплексни, като в редица случаи „помагат“ и медиите, интерпретирайки непрофесионално случаи на медицински неблагоприятия.

Очаквано, най-голям е дялът на претенциите при инвазивните медицински специалности (хирургия, акушерство и гинекология, ортопедия и травматология), кардиология, неврология и др. Не бива да се игнорират и фактите, че някои от заболяванията са били налични у пациентите, но те самите са имали безотговорно и повърхностно отношение към здравето си. Коментиран е и персистирания проблем със Спешна медицинска помощ.

Преобладаващият брой експертизи, съставени от вещи лица от различни специалности при делата срещу медицински работници само потвърждават необходимостта от мултидисциплинарен подход при решаването им. По-големият брой съвпадения между клиничната и патологоанатомичната диагноза се обяснява с качествено изследване на биопсичен материал и извършването на аутопсии.

Авторефератът е изготвен в обем от 35 стандартни страници, добре структуриран и представя есенцията на дисертационния труд.

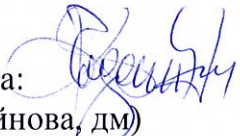
Във връзка с дисертационния труд докторантът е представил списък с 2 /две/ публикации в медицински списания и 7 /седем/ участия в научни форуми.

Заклучение

Дисертационният труд на д-р Росен Хаджиев е представен в завършен и структуриран вид, отговарящ на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника на СУ „Св Климент Охридски“ - София.

Отчитайки актуалността и значимостта на темата, начинът на провеждане на проучването, постигнатите резултати, изводи и препоръки, изведените приноси, както и професионалното и преподавателското развитие с научните изяви на докторанта, независимо от критичните бележки, убедено заявявам на членовете на НЖ, че гласувам „за“ за присъждането на д-р Росен Трендафилов Хаджиев на ОНС „доктор“ по научната специалност „Обща хирургия“.

04.07.2018 г.

Изготвил рецензията: 
(проф. д-р Добринка Радойнова, дм)